

ÄÄNEKOSKEN KAUPUNKI

PERUSTURVA

EHKÄISEVÄ JA TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

OHJE 2018 - 2019

Sisällysluettelo

JOHDANTO

TOIMEENTULOTUEN HAKEMINEN

TÄYDENTÄVÄN TOIMEENTULOTUEN MENOT

Kodin irtaimisto
Lasten tarvikkeet
Lasten harrastusmenot ja juhlat
Opiskeluun liittyvät menot

Hautauskulut

Romanivaatetus

Edunvalvontapalkkio

EHKÄISEVÄTOIMEENTULOTUKI

JOHDANTO

Perustoimeentulotuen myöntäminen ja tuen maksaminen siirtyivät kunnilta Kansaneläkelaitoksen tehtäväksi vuoden 2017 alusta lukien. Täydentävä toimeentulotuki ja ehkäisevä toimeentulotuki haetaan ja myönnetään edelleen kunnasta.

Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea myönnetään sellaisiin erityisiin menoihin, joita perustoimeentulotuki ei kata. Asiakkaalla tulee olla perustoimeentulotuen päätös Kelasta, ennen kuin hakemus voidaan käsitellä sosiaalitoimessa.

Tämän ohjeen tarkoituksena on antaa tietoa, miten toimeentulotukilakia sovelletaan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen osalta Äänekoskella. Toimeentulotuen myöntäminen tapahtuu sosiaali- ja terveysministeriön antamien soveltamisohjeiden mukaisesti (Opas toimeentulotukilain soveltajalle). Sosiaali- ja terveysministeriö 2013:4 ja Sosiaali- ja terveysministeriön Kuntainfo 3/2017). Toimeentulotukiohje ohjaa myös toimeentulotukityötä tekeviä työntekijöiden päätöksentekoa. Tavoitteena on samansuuntainen harkinta toimeentulotuesta päätettäessä ja siten kuntalaisten yhdenvertaisuuden vahvistaminen. Euromäärät ovat ohjeellisia, koska lain mukaan toimeentulotukea myönnettäessä tulee käyttää yksilökohtaista harkintaa. Tämän vuoksi ohjeissa ei myöskään voida käsitellä kaikkia toimeentulotukiasioita ja tapauksia.

Toimeentulotuen hakeminen

Päätöksenteko, tiedoksianto ja muutoksenhaku

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää, että hakijalla on voimassa oleva perustoimeentulotuen päätös Kelasta. Täydentävää ja ehkäisevää tukea voi hakea samalla hakemuksella kuin perustoimeentulotukea. Vaihtoehtoisesti tukea voi hakea suoraan kunnasta, jolloin hakemuksen liitteenä tulee olla tieto voimassa olevasta perustoimeentulotuen päätöksestä.

Koska täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen edellyttää tilanteen selvittämistä ja harkinnan käyttöä, tulee asiakasta pääsääntöisesti tavata ja kuulla avun tarpeesta. Myös silloin kuin hakemus on tullut siirtona Kelalta eTotu-järjestelmän kautta.

Toimeentulotukihakemus on käsiteltävä viivytyksettä, viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Kiireellisissä tapauksissa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana päivänä.

Asiakkaalle on annettava sekä kielteinen että myönteinen päätös tiedoksi kirjallisesti joko asiakaskäynnillä tai postitse hakijan nimellä.

Viranhaltijan päätökseen tyytymättömällä on oikeus hakea muutosta päätökseen perusturvalautakunnan yksilöjaokselta, jos hän 30 pv kuluessa päätöksestä sitä muutoksenhakuohjeen mukaisesti vaatii. Muutoksenhaku ohje on toimeentulotukipäätöksessä.

TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää, kun hakijalla tai perheellä on säännöksessä tarkoitettuja erityismenoja ja perustoimeentulotuki ei riitä turvaamaan asiakkaan toimeentuloa. Erityismenojen tarve arvioidaan suhteessa toimeentulotuen hakijan ja hänen perheensä olosuhteisiin ja elämäntilanteeseen. Täydentävää toimeentulotukea saadakse asiakkaan on esitettävä riittävä selvitys erityismenon tarpeellisuudesta.

Täydentävä toimeentulotuki **ei sulje pois mitään menolajia**, vaan hakemus käsitellään tapauskohtaisesti harkiten. Perheen tai henkilön erityisenä tarpeena tai olosuhteena voidaan pitää esimerkiksi pitkäaikaista toimeentulotuen saamista, jatkuvaa pienituloisuutta, pitkäaikaista tai vaikeaa sairautta sekä lasten harrastustoimintaan liittyviä tarpeita.

Kodin irtaimisto

Välttämättömiin kodin hankintoihin voidaan myöntää avustusta henkilölle, jotka ovat olleet pitkään asunnottomina tai/ja ovat olleet pitkäaikaisesti tai toistuvasti toimeentulotuen asiakkaina. Kalusteisiin voidaan myöntää yksinäiselle henkilölle enintään 200 € ja perheille 300 €. Kalustehankinnat suoritetaan ensisijaisesti kierrätyskeskuksista.

Pesukoneeseen voidaan myöntää toimeentulotukea enintään 250 € lapsiperheille ja henkilöille joilla oman pesukoneen hankinta on terveydellisistä syistä välttämätöntä eikä taloyhtiössä ole pyykkitupaa.

Lasten tarvikkeet

Lasten tarvikkeisiin voidaan myöntää samaan perheeseen kertaluonteisesti lastenvaunuihin/rattaisiin enintään 200 euroa ja pinnasänkyyn/lastensänkyyn (sis. patjan) enintään 100 euroa sekä turvakaukaloon/turvaistuimeen enintään 100 €. Ensisijaisesti tulee käyttää kierrätystarvikkeita.

Lasten harrastusmenot ja juhlat

Lasten harrastuksiin voidaan myöntää pitkäaikais- tai toistuvaisasiakkaina olleille, tai muutoin pitkään pienillä tuloilla eläneille perheille avustusta enintään 200 €/vuosi/ lapsi. Toimeentulotuki myönnetään tosiasiallisiin menoihin kuitteja vastaan. Tukea harrastusmenoihin myönnetään pääsääntöisesti esikoulu- ja kouluikäisille.

Pitkäaikaisilla toimeentulotukiasiakkailta voidaan huomioida lasten perhejuhlista (ristiäiset, rippijuhlat, ylioppilasjuhlat/ valmistuminen) aiheutuneina menoina enintään 100 €.

Opiskeluun liittyviä menoja

Opiskelusta aiheutuvat menot katetaan pääsääntöisesti opintotuella.

Toimeentulotukea opiskelukuluihin voidaan myöntää enintään 350 €/lukuvuosi, mikäli hakija/perhe on pitkäaikainen toimeentulotuen asiakas. Menoja ovat mm. oppikirjat ja ammatillisessa koulutuksessa pakolliset työasusteet ja tarvikkeet. Opintoihin liittyvistä hankinnoista tulee toimittaa kuitit.

Hautauskulut

Toimeentulotukipäätös hautauskuluihin perustuu vainajan kuolinpäivän taloudelliseen tilanteeseen. Toimeentulotuki käsitellään perunkirjoituksen jälkeen. Menoina huomioidaan kohtuulliset, välttämättömät hautauskustannukset seuraavasti:

Hautaustoimiston maksuun (esim. arkku, siirtokuljetus, kukkavihko) myönnetään enintään 600 €. Seurakunnan hautausmaksu ja hautasijamaksu huomioidaan kotipaikkakunnan seurakunnan taksan mukaisesti. Äänekosken seurakunnan taksat voi tarkistaa seurakunnan nettisivulta.

Pesän varat (tiliotteet liitettävä hakemukseen) tulee selvittää hakemuksessa. Perunkirjoitus on esitettävä. Ennen päätöstä selvitetään maksaako työnantaja tai eläkelaitos hautauskuluja. Eläketurvakeskuksen sivuilta löytyy tietoja eläkelaitoksen korvauksista hautauskuluihin.

Maksamattomia sairaalalaskuja ei huomioida laskelmassa, vaan ne jäävät kuolinpesälle maksettavaksi, tai mikäli kuolinpesä on varaton, kuolinpesän veloiksi. Mikäli vainajalla on realisoitavissa olevaa varallisuutta, voidaan hakemus hautausmenoihin hylätä tai tehdä perintäpäätös kuolinpesän varoista. Omaiset vastaavat itse sopimistaan hautajaiskuluista, mutta eivät vainajan veloista maksamatta jääneet vainajan laskut jäävät velkojan tappioksi, mikäli perunkirjoitus on pidetty lain määräämässä ajassa (perintökaaren säädökset).

Muistotilaisuuden järjestäminen kuuluu pääsääntöisesti vainajan omaisille. Kukkavihkoon voidaan myöntää enintään 40 €/talous, kun vainaja on lähiomainen (puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi) ja kyseessä on toimeentulotuen pitkäaikais- tai toistuvaisasiakas.

Jos henkilö on kuollut täysin varattomana ja on ollut pitkäaikainen toimeentulotuen asiakas, voidaan päätös toimeentulotuesta tehdä ennen perunkirjoitusta. Tällöin myönnetään maksusitoumukset hautaustoimistoon ja seurakunnalle.

Romanivaatetus

Romaninaisen kulttuurin mukaisia hamekustannuksia voidaan huomioida toimeentulotuessa kahden vuoden välein enintään 600 €, mikäli hame on käytössä päivittäisenä arkivaatteena. Maksusitoumus voidaan antaa ompelijalle, jolla on y-tunnus tai verokortti. Muu romanivaatetus sisältyy perusosalla katettaviin menoihin.

Edunvalvontapalkkio

Edunvalvojan palkkio ja edunvalvontaan liittyvät maksut ja oikeudenkäyntikulut sekä maistraatin perimät maksut voidaan hyväksyä toimeentulotukeen erääntymiskuussa.

EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (toimeentulotukilaki 1 § 2 mom.).

Ehkäisevän toimeentulotuen riittävän varhaisella ja suunnitelmallisella käytöllä voidaan puuttua henkilöä ja perhettä uhkaaviin riskeihin ja toimeentulo-ongelmiin. Jokaisessa yksittäistapauksessa tulee harkita, millä tavoin henkilön sosiaalista suoriutumiskykyä juuri senhetkisessä tilanteessa edistetään niin, että myönteiset vaikutukset olisivat kestäviä. Tavoitteena on pyrkiä parantamaan asiakkaan kuntoutumista ja toimeentulomahdollisuuksia sekä hänen edellytyksiään itse parantaa sosiaalisia ja taloudellisia olosuhteitaan.

Äänekoskella ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää erityisin perustein esimerkiksi

- henkilön tai perheen aktivointia tukeviin toimenpiteisiin syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- asumisen turvaamiseksi
- ylivelkaantumisen tai taloudellisen tilanteen äkillisestä heikentymisestä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi.
- omatoimista suoriutumista edistäviin toimenpiteisiin
- äkillisistä kriisitilanteista selviytymiseen

Kunta voi lisäksi myöntää ehkäisevää toimeentulotukea sellaisissa poikkeustilanteissa, joissa kansaneläkelaitos ei pysty aukioloaikojensa vuoksi palvelemaan, mutta henkilölle on turvattava kiireellinen ja välttämätön apu. Näissä tilanteissa tukea voidaan myöntää, vaikka perustoimeentulotuesta ei ole päätöstä.

Ehkäisevää tukea ei voida myöntää ulosottovelkojen tai lainojen lyhentämiseen tai sakkojen maksamiseen.